

Stress i yrket bekymrer unge tannleger

Tannlegestudenter og unge tannleger blir urolige av stress og økende administrasjonsbyrde i yrket, viser en ny svensk undersøkelse om unge tannleger og studenters syn på fremtiden.

✍️ JOHAN ERICHS, MERAMEDIA

Undersøkelsen, som er initiert av Sveriges Tandläkarförbund, er besvart av 540 personer, noe som vil si en svarprosent på 24. Opinionsinstituttet Novus anser dette som en god svarprosent.

På spørsmålet om hvorfor de nåværende tannlegene eller studentene valgte å utdanne seg til tannlege, svarer 64 prosent at de ønsker å jobbe med noe meningsfullt.

– Det er et antall som er tilfredsstillende og som er på nivå med andelen i tidligere undersøkelser, sier Chaim Zlotnik, leder i Sveriges Tandläkarförbund.

Når det gjelder veiledning etter endt utdanning og de første stegene som nyutdannet tannlege, oppgir 81 prosent at god veiledning på arbeidsplassen er viktigere enn både lønn og muligheten til å bo i en storby.

– Det er et tydelig signal om at mange synes det er krevende å komme ut i arbeidslivet. Her har arbeidsgiverne virkelig et ansvar for å ta vare på og bidra til at den nyutdannede tannlegen får god veiledning, mener Zlotnik.

Stress

Stress forekommer i mange helserelaterte yrker – også blant tannleger. Over 80 prosent av respondentene oppgir at stress og tidspress er den faktoren de bekymrer seg mest for i sitt kommende yrkesliv.

Undersøkelsen viser at det finnes ting ved yrket som må forbedres. – God veiledning for unge tannleger bør finne sted på enhver arbeidsplass i tannhelsetjenesten, sier Chaim Zlotnik, leder i Sveriges Tandläkarförbund. Foto: Sveriges Tandläkarförbund

– Den bekymringen kan også knyttes til behovet for god veiledning, som ikke bare handler om å håndtere de rent tekniske og kunnskapsmessige oppgavene, men også om å få støtte i hvordan man skal ta vare på pasientene i tannlegestolen. Dette kan man sjelden lese seg til – her er praktisk veiledning av stor betydning.

Når det gjelder veiledning ute på arbeidsplassen, finnes det ifølge Chaim Zlotnik rom for forbedringer.

– Det er ingen enkel sak, siden mange tannleger er fullt opptatt med egne oppgaver. Jeg tror vi må utvikle en modell for å kunne jobbe mer strukturert med veiledning av unge tannleger, og samtidig kvalitetssikre veiledningen, mener Chaim Zlotnik.

KI

Kunstig intelligens (KI) er et veldig aktuelt tema i mange bransjer. Som ved alle innovasjoner finnes det både entusiasme og skepsis til innføringen av KI i ulike prosesser. I undersøkelsen svarer syv av ti at KI vil være et selvsagt verktøy i tannhelsetjenesten innen 2070, men kun 16 prosent sier at de ønsker å være med på å påvirke og utvikle KI-verktøy som kan brukes innen tannhelse.

– Det er bekymringsfullt. Det er ikke slik at man må bidra til teknologisk utvikling, men dersom tannleger kan bidra til å utvikle for eksempel arbeidsbesparende administrative systemer, er det ønskelig. Jeg mener også at det er viktig at vi får et tannlegefaglig perspektiv og verner om den menneskelige dimensjonen i møtet med pasienten, også når KI tas i bruk.

Halvparten av de spurte svarer at de bekymrer seg for at det skal bli for mye administrativt arbeid i yrket.

– Det er ikke greit at vi tannleger skal kjenne på stress i forbindelse med administrativt arbeid. Journalføring bør sees på som en viktig og naturlig del av jobben, og tannlegen må ta med det administrative arbeidet i beregningen når prisen på arbeidet eller behandlingen fastsettes, avslutter Chaim Zlotnik.

Viktig

Karin Garming Legert, som har ansvar for grunnutdanningen ved Institutt for Odontologi ved Karolinska Institutet i Stockholm, forteller at spørreundersøkelser som denne om unge tannlegers prioriteringer, som regel tas med i planleggingen av fremtidig tannlegeutdanning.

– Vi legger stor vekt på å undersøke samfunnet rundt oss, og ikke minst synspunkter og oppfatninger hos både tannlegestudentene og deres fremtidige arbeidsgivere, når vi utformer utdanningsplaner.

At en overveldende andel av respondentene har valgt tannlegeutdanningen fordi de ønsker å jobbe med noe meningsfullt, tolkes som positivt av Karin Garming Legert.

– Det er gledelig at så mange studenter og unge tannleger ser stor verdi i å hjelpe mennesker og ikke bare tenker på høy lønn, mener Karin Garming Legert, ansvarlig for grunnutdanningen ved Institutt for Odontologi ved Karolinska Institutet. Foto: Gustav Gräll.

– Det er gledelig at mange verdsetter å kunne bidra til å hjelpe andre mennesker, og ikke bare tenker på høy lønn.

– Stress er en faktor som skaper uro og mistrivsel i mange yrkesgrupper. Kvinner rammes spesielt. Hvordan tar dere opp stress som tema i tannlegeutdanningen?

– Vi gjør mye for at studentene våre skal bli bedre rustet til å håndtere stress i løpet av utdanningen. I arbeidslivet kan mange tannleger havne i krevende stresssituasjoner, særlig på grunn av krav om høy inntjening for at praksisen skal gå rundt. Dette presset skaper mye stress, og økt administrasjonsbyrde gjør det ikke lettere. Det vet jeg av egen erfaring, ettersom jeg selv ofte må sitte på kveldstid med administrative oppgaver etter en hel arbeidsdag på klinikken. Den administrative byrden må reduseres, ellers risikerer vi at det blir stadig mindre tid til å jobbe med pasientene.

Forskjeller

Mange studenter og unge tannleger ser KI som et fremtidig selvsagt arbeidsverktøy, men interessen for å delta i den konkrete utviklingen av KI innen tannhelse er, ifølge undersøkelsen, lav.

– Kanskje skyldes det at KI fremdeles fremstår som for abstrakt for oss som utformer utdanningene. Men vi er interesserte, særlig i tilfeller hvor KI kan bli et praktisk og funksjonelt verktøy i ulike sammenhenger innen tannhelsetjenesten. KI er noe studentene våre gjerne bruker, forteller Karin Garming Legert.

– Til slutt: Hva er de mest markante forskjellene mellom dagens tannlegestudenter og tidligere generasjoner?

– Det er definitivt forskjeller. Mange av dagens studenter har problemer med å skrive for hånd og uttrykke seg skriftlig. Men de er til gjengjeld dyktige til å holde presentasjoner og har imponerende presentasjonsteknikk. Dagens student behersker andre ferdigheter enn gårsdagens. I tillegg er de mer bevisste hvilke rettigheter de har, enn hvilke plikter som påligger dem, noe som av og til kan være utfordrende – og stille større, eller i det minste andre krav, til oss lærere, avslutter Karin Garming Legert.

Tidendes pris for beste kasuistikk

Tidende ønsker å motta gode kasuistikker til tidsskriftet. Vi har derfor opprettet en pris som vi tar sikte på å dele ut hvert annet år, og neste gang ved NTFs landsmøte i 2026.

Prisen på 30 000 kroner tildeles forfatteren(e) av den som vurderes som den beste av de publiserte kasuistikkene i løpet av to årgan-

ger av Tidende. Tidende ønsker med dette å oppmuntre til en type fagskriving som er etterspurt blant leserne og som bidrar til å opprettholde norsk fagspråk. Vi er ute etter pasienttilfeller som er sett og dokumentert i praksis og som beskriver kliniske situasjoner som bidrar til erfaringsgrunnlaget i tannhelsetjenesten. Vi er svært

interessert i flere bidrag fra den utøvende tannhelsetjenesten i tillegg til kasus fra spesialistutdanningene. Ved bedømmelsen blir det lagt særlig vekt på: Innholdets relevans for Tidendes lesere, disposisjon, fremstillingsform og lesbarhet, diskusjon av prognose og eventuelle alternative løsninger samt illustrasjoner.